

**LIETUVOS BANKO
PRIEŽIŪROS TARNYBOS
FINANSINIŲ PASLAUGŲ IR RINKŲ PRIEŽIŪROS DEPARTAMENTO
DIREKTORIUS**

**SPRENDIMAS
DĖL X. X. IR AAS „BTA BALTIC INSURANCE COMPANY“
GINČO NAGRINĖJIMO**

2020 m. birželio 23 d. Nr. V 2020/(21.27.E-2101)-242-259
Vilnius

Lietuvos bankas gavo Valstybinės vartotojų teisių apsaugos tarnybos persiūtą X. X. (toliau – pareiškėjas) kreipimąsi, kuriuo pareiškėjas prašė išnagrinėti tarp jo ir AAS „BTA Baltic Insurance Company“, veikiančios Lietuvoje per įsteigtą filialą, (toliau – draudikas) kilusį ginčą.

N u s t a t y t a:

2020 m. kovo 28 d. įvyko eismo įvykis, kurio metu susidūrė pareiškėjo vairuojamas automobilis *Toyota Sienna* (valst. Nr. (duomenys neskelbtini)), tempiantis priekabą *Respo* (valst. Nr. (duomenys neskelbtini)), ir Y. Y. Vairuojamas automobilis *VW Passat* (valst. Nr. (duomenys neskelbtini)). Įvykio metu, be kita ko, buvo apgadinta pareiškėjo priekaba *Respo*. Eismo įvykio dalyviai užpildė eismo įvykio deklaraciją, joje atsakomybę už eismo įvykio metu padarytą žalą savo parašu patvirtino *VW Passat* vairuotoja.

2020 m. kovo 29 d. pareiškėjas kreipėsi į eismo įvykio kaltininkės civilinę atsakomybę pagal transporto priemonių valdytojų civilinės atsakomybės privalomojo draudimo sutartį apdraudusį draudiką dėl draudimo išmokos, atlyginančios pareiškėjo patirtą žalą, mokėjimo. Pareiškėjas pateikė draudikui priekabos nuotraukas, remiantis jomis buvo įvertintas priekabai padarytos žalos dydis.

2020 m. kovo 31 d. draudikas parengė išvadą apie priekabos likutinę vertę (toliau – Išvada), joje pateiktų skaičiavimų pagrindu nustatyta, kad priekabos rinkos (vardinė) vertė yra 600 Eur, likutinė vertė po eismo įvykio yra 120 Eur, o rinkos ir likutinės verčių skirtumas yra 480 Eur.

Tą pačią dieną draudiko darbuotoja el. paštu informavo pareiškėją, kad draudiko nustatytas žalos dėl apgadintos priekabos dydis yra 480 Eur. Draudiko darbuotoja nurodė, kad draudikas draudimo išmoką apskaičiuojo vadovaudamasis Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2004 m. birželio 23 d. nutarimu Nr. 795 patvirtintų Eismo įvykio metu padarytos žalos administravimo ir draudimo išmokos mokėjimo taisyklių (2018 m. spalio 24 d. redakcija) (toliau – Taisyklės) 14 punktu, t. y. pagal sunaikinto turto rinkos vertę iki sunaikinimo ir likutinę vertę po eismo įvykio. Draudikas nurodė lauksiantis pareiškėjo atsakymo.

2020 m. kovo 31 d., atsakydamas į draudiko darbuotojos el. laišką, pareiškėjas nurodė, kad draudiko nustatytas žalos dydis jo visiškai netenkina. Pareiškėjas teigė, kad pagal Lietuvos Respublikos transporto priemonių valdytojų civilinės atsakomybės privalomojo draudimo įstatymą (toliau – TPVCPDĮ), kaltininkės transporto priemonės draudikas turi atlyginti nukentėjusiam trečiajam asmeniui padarytą žalą. Pareiškėjas teiravosi, kur turėtų atvežti likusias priekabos nuolaužas, kad likutinė vertė nebūtų skaičiuojama, teigė priekabos nebeturintis dėl eismo įvykio kaltininkės kaltės, o naują įsigysiąs jau su ratais ir likusių nuolaužų negalėsiantis panaudoti. Pareiškėjas, be kita ko, teigė, kad naujos priekabos registracija, valstybiniai numeriai, techninė apžiūra taip pat kainuoja, ir pabrėžė, kad sugadintos priekabos nuolaužos po eismo įvykio buvo išvežtos nuomotu transportu, už nuvežimą 30 Eur sumokėjo pareiškėjas. Pareiškėjas prašė išmokėti draudimo išmoką, už kurią galėtų įsigyti tokios pačios būklės priekabą, arba nurodyti, kur būtų galima įsigyti tokią

pačią priekabą už draudiko nustatytą sumą. Pareiškėjo teigimu, nuostoliai siekia daugiau nei 750 Eur (720 Eur už naują priekabą, taip pat išlaidos už valstybinius numerius, techninę apžiūrą ir automobilio registraciją), tačiau draudikas siūlo išmokėti tik 480 Eur draudimo išmoką.

2020 m. balandžio 2 d. atsakydamas į pareiškėjo el. laišką draudiko darbuotojas nurodė, kad, atsižvelgus į tai, kad priekaba buvo senesnė nei dvejų metų, jos rinkos kaina apskaičiuota pritaikius 20 proc. korekciją (20 proc. sumažinus naujos tokios pačios priekabos vertę). Nustatyta, kad eismo įvykio dieną pareiškėjo priekaba buvo verta 600 Eur. Darbuotojas taip pat nurodė, kad priekabos vertė nustatyta įskaičiuojant jos registracijos išlaidas. Iš nustatytos kainos, anot draudiko darbuotojo, išskaičiuota 120 Eur priekabos likučių (padangų su ratais, važiuoklės dalių, gervės, laivo laikiklių) vertė. El. laiške nurodyta, kad jeigu pareiškėjas turėjo papildomų su žala susijusių nuostolių (transportavimų išlaidų), tai turėtų draudikui pateikti mokėjimo kvitą ar kitą mokėjimą patvirtinantį dokumentą, ir draudikas šiuos dokumentus įvertins. Draudiko darbuotojas taip pat nurodė galįs pasiūlyti priekabos likučius parduoti aukciono būdu, t. y. paskelbti priekabos skelbimą aukcione.

Tą pačią dieną pateiktame atsakyme pareiškėjas dar kartą pasiteiravo, kur turėtų atvežti priekabos likučius. Anot pareiškėjo, TPVCAPDĮ apibrėžiamas žalos atlyginimas, susijęs su transporto priemone, o ne priekabos vertė. Jis dar kartą prašė draudiko nurodyti, kur būtų galima įsigyti tokią pačią priekabą už draudiko nurodytą sumą (įskaitant priekabos registravimo išlaidas).

2020 m. balandžio 3 d. draudiko darbuotojas pareiškėjui nurodė, kad visos transporto žalos vertinamos tuo pačiu principu, ir paaiškino, kad priekabos likučiai lieka pareiškėjui. Draudikas juos gali tik padėti realizuoti. Draudiko darbuotojas nurodė, kad draudiko skaičiavimai yra teisingi, o jeigu pareiškėjas mano kitaip, turėtų nurodyti argumentus.

Atsakydamas į draudiko darbuotojo el. laišką, pareiškėjas nurodė neklauses, ar draudiko vertinimas yra teisingas. Jis nurodė, kad priekabos likučiai jam yra nereikalingi, todėl draudikas gali atvažiuoti ir juos pasiimti. Pareiškėjas prašė draudiko patirtą žalą, o ne priekabos likutinę vertę atlyginti vadovaujantis įstatymais, o ne paties draudiko taisyklėmis.

2020 m. balandžio 6–9 d. pareiškėjas su draudiko darbuotoju toliau bendravo el. paštu analogiškais žalos atlyginimo klausimais, tačiau draudiko darbuotojas nurodė į visus pareiškėjo klausimus atsakęs, o žala nebus vertinama iš naujo, nes pareiškėjas nenurodė jokių nesutikimo su draudiko skaičiavimais motyvų.

2020 m. balandžio 16 d. ir balandžio 17 d. prašymais pareiškėjas kreipėsi į Valstybinę vartotojų teisių apsaugos tarnybą dėl ginčo su draudiku nagrinėjimo, ši pareiškėjo prašymus pagal kompetenciją persiuntė Lietuvos bankui. Pareiškėjo prašymai yra analogiški, juose nurodytas toks pats reikalavimas. Pareiškėjas teigė, kad jo patirta žala yra didesnė nei 720 Eur ir apima žalą dėl sugadintos priekabos, naujos priekabos registracijos išlaidas, techninės apžiūros išlaidas, valstybinių numerių išdavimo išlaidas, moralinę žalą, transportavimo iš eismo įvykio išlaidas (mokėjimo kvito pareiškėjas nurodė neturintis). Pareiškėjas teigia, kad nukentėjo dėl draudiko klientės kaltės, tačiau draudikas siūlo atlyginti tik 480 Eur. Pareiškėjas pageidavo, kad draudikas išmokėtų 860 Eur draudimo išmoką.

Lietuvos banke buvo gautas draudiko atsiliepimas į pareiškėjo kreipimąsi, jame draudikas nurodė manantis, kad jo atlikti žalos dydžio skaičiavimai neprieštarauja galiojantiems teisės aktams. Draudikas paaiškino nustatęs, kad priekabos remontas yra netikslingas, nes remonto kaina viršija 75 proc. priekabos rinkos vertės įvykio dieną, ir draudimo išmoką apskaičiavęs pagal Taisyklių 14 punktą: „Žalos dėl turto sunaikinimo dydis nustatomas pagal sunaikinto turto rinkos vertę iki sunaikinimo ir likutinę vertę po eismo įvykio. Turtas laikomas sunaikintu, kai jį remontuoti ekonomiškai netikslinga. Turtą remontuoti ekonomiškai netikslinga, jeigu būtinos remonto išlaidos yra lygios 75 % turto rinkos vertės iki eismo įvykio arba didesnės.“

Priekabos rinkos vertę draudikas teigė nustatęs pagal Lietuvos Respublikos susisiekimo ministro ir Lietuvos Respublikos finansų ministro 2000 m. balandžio 17 d. įsakymu Nr. 120 / 2000 m. balandžio 14 d. įsakymu Nr. 101 patvirtintą Kelių transporto priemonių vertinimo instrukciją (toliau – Instrukcija). Atsižvelgęs į tai, kad rinkoje nėra parduodamų tokių pačių dėvėtų priekabų, draudikas atsižvelgė į naujos tokios pačios priekabos kainą – 720 Eur, papildomai pridėjo 30 Eur išlaidas, reikalingas transporto priemonės registracijai, ir pritaikė 20 proc. nuvertėjimo koeficientą. Taip buvo nustatyta, kad priekabos rinkos vertė su registracijos išlaidomis siekia 600 Eur (750 Eur – (750 Eur x 0,2)). Draudikas taip pat atkreipė dėmesį į tai, kad Instrukcijos 1 priedo 4.2 dalyje nustatyta, kad, jei priekaba yra 3 metų

senumo, jos vertė sumažėja 60 proc., tačiau draudikas, remdamasis sukaupta patirtimi, vertę sumažino tik 20 proc. Priekabos likučių vertė, draudiko teigimu, buvo nustatyta įvertinus likusias priekabos dalis (padangas su ratais, važiuoklės dalis, gervę, laivo laikiklius), kurių vertė – 120 Eur. Tarp nustatytų rinkos ir likutinių verčių susidaro 480 Eur skirtumas (600 Eur – 120 Eur).

Draudikas papildomai nurodė, kad, pareiškėjui išreiškus nesutikimą su draudiko pasirinktu draudimo išmokos apskaičiavimo metodu, pasiūlė pareiškėjui inicijuoti likučių pardavimą aukcione, kad likučių vertė būtų nustatyta aukcione. Pardavęs likučius aukcione ir gavęs draudimo išmoką, apskaičiuotą pagal priekabos vertės ir rinkos vertės skirtumą, pareiškėjas atgautų pinigines lėšas, atitinkančias priekabos vertę iki eismo įvykio, tačiau pareiškėjo atsakymo į pasiūlymą draudikas nurodė negavęs.

K o n s t a t u o j a m a :

Vadovaujantis Lietuvos banko valdybos 2012 m. sausio 26 d. nutarimu Nr. 03-23 patvirtintų Vartotojų ir finansų rinkos dalyvių ginčų neteisminio sprendimo procedūros Lietuvos banke taisyklių 45 punktu, vartojimo ginčai Lietuvos banke nagrinėjami laikantis rungimosi, ginčų nagrinėjimo operatyvumo, koncentracijos, ekonomiškumo ir bendradarbiavimo principų. Nagrinėdamas ginčą Lietuvos bankas atlieka pateiktų įrodymų vertinimą, kurio pagrindu priimamas sprendimas.

Atsižvelgiant į ginčo šalių pateiktus duomenis, darytina išvada, kad ginčas tarp šalių kilo dėl draudimo išmokos, atlyginančios pareiškėjo nuostolius, susijusius su eismo įvykio metu apgadinta jam priklausančia priekaba *Respo*, dydžio, taip pat dėl papildomos draudimo išmokos, atlyginančios priekabos transportavimo iš eismo įvykio vietos, naujos priekabos registravimo ir naujos priekabos techninės apžiūros išlaidas, bei neturtinės žalos atlyginimo.

Dėl draudimo išmokos, atlyginančios pareiškėjo nuostolius dėl per 2020 m. kovo 28 d. eismo įvykį sugadintos transporto priemonės (priekabos) Respo, dydžio

Transporto priemonių valdytojų civilinės atsakomybės privalomąjį draudimą reguliuoja TPVCPDĮ ir jo įgyvendinamųjų teisės aktų (Taisyklių ir kt.) nuostatos. TPVCPDĮ 2 straipsnio 3 dalyje įtvirtinta, kad draudžiamasis eismo įvykis – eismo įvykis, kuriam įvykus pagal šį įstatymą turi būti išmokama draudimo išmoka, kuri 2 straipsnio 2 dalyje apibrėžiama kaip draudiko ar Lietuvos Respublikos transporto priemonių draudikų biuro (toliau – Biuras) mokama nukentėjusiam trečiajam asmeniui pinigų suma arba kita sutarta išmokos mokėjimo forma, skirta žalai asmeniui, turtui ir (ar) neturtinei žalai atlyginti. Pagal TPVCPDĮ 2 straipsnio 5 dalį, eismo įvykio žala laikoma per eismo įvykį padaryta žala nukentėjusio trečiojo asmens turtui, nukentėjusiam trečiajam asmeniui ir (ar) neturtinė žala arba žala, kuri atsirado vėliau kaip eismo įvykio padarinys, o pagal 2 straipsnio 23 dalį, žala nukentėjusio asmens turtui – nukentėjusio trečiojo asmens turtui padaryta žala, kurios dydis nustatomas įstatymų nustatyta tvarka.

Tarp šalių nėra ginčo dėl to, ar 2020 m. kovo 28 d. įvykis yra draudžiamasis, taip pat nėra ginčo dėl to, ar priekabos remontas po eismo įvykio iš tikrųjų yra ekonomiškai netikslingas. Draudikas pripažino esantis atsakingas už eismo įvykio kaltininkės pareiškėjui padarytą žalą ir, atlikęs įvykio aplinkybių tyrimą, nustatė pareiškėjui mokėtinos draudimo išmokos dydį – 480 Eur. Tokia suma, anot draudiko, atitinka priekabos rinkos vertės iki eismo įvykio ir likutinės vertės po eismo įvykio santykį (600 Eur – 120 Eur). Draudiko teigimu, į šią sumą įskaičiuotos ir naujos priekabos registracijos išlaidos. Pareiškėjas su draudiko nustatyta mokėtinos draudimo išmokos dydžiu nesutiko, teigė, kad jo patirta žala yra didesnė, todėl draudikas turi išmokėti jam 860 Eur draudimo išmoką, kuri apima ir išlaidas, reikalingas norint įregistruoti naują priekabą, atlikti jos techninę apžiūrą, gauti valstybinius numerius, taip pat – išlaidas, kurios buvo patirtos transportuojant priekabą (jos likučius) iš eismo įvykio vietos.

Taisyklių 6 punkte įtvirtinta, kad eismo įvykio metu padarytos žalos dydis ir nukentėjusiems tretiesiems asmenims mokėtinos draudimo išmokos dydis nustatomas vadovaujantis Civiliniu kodeksu, TPVCPDĮ, kitų teisės aktų nuostatomis ir atsižvelgiant į eismo įvykio dalyvių kaltės laipsnį dėl eismo įvykio, draudimo įmonės, apdraudusios atsakingo už padarytą žalą asmens civilinę atsakomybę, ar Biuro įgaliotų asmenų (paskirtų ekspertų) ataskaitas ar išvadas dėl žalos, nukentėjusio trečiojo asmens, apdraustojo pateiktus dokumentus dėl žalos, eismo įvykio aplinkybių ir eismo įvykio dalyvių atsakomybės, kitų šiose

Taisyklėse nurodytų asmenų pateiktus dokumentus, leidžiančius nustatyti eismo įvykio aplinkybes ir padarytos žalos dydį.

TPVCAPDĮ 15 straipsnio 3 dalyje yra įtvirtinta žalos dydžio nustatymo taisyklė: turtui padarytos žalos dydį nustato atsakingas draudikas, o TPVCAPDĮ 17 straipsnyje nurodytais atvejais – Biuras, vadovaudamasis įgaliotų asmenų ir (ar) turto vertintojų ataskaitomis ir dokumentais, įrodančiais padarytos žalos aplinkybes, faktą ir dydį. Šią nuostatą atkartoja ir Taisyklių 13 punktą. Taisyklių 14 punkte nustatyta, kad žalos dėl turto sunaikinimo dydis nustatomas pagal sunaikinto turto rinkos vertę iki sunaikinimo ir likutinę vertę po eismo įvykio. Turtas laikomas sunaikintu, kai jį remontuoti ekonomiškai netikslinga. Turta remontuoti ekonomiškai netikslinga, jeigu būtinos remonto išlaidos yra lygios 75 proc. turto rinkos vertės iki eismo įvykio arba didesnės. Taigi, žala, atsiradusi dėl pareiškėjo priekabos apgadinimų, vadovaujantis teisės aktais, turi būti apskaičiuota pagal jos rinkos vertę iki eismo įvykio ir likutinę vertę po eismo įvykio.

Svarbu atkreipti dėmesį į tai, kad, vadovaujantis kasacinio teismo praktika, kai ginčas yra susijęs su atlygintinos žalos (nuostolių) dydžiu ir nėra susijęs nei su atsisakymu mokėti draudimo išmoką, nei su draudimo išmokos sumažinimo atvejais, nagrinėjant ginčą taikytina bendroji įrodinėjimo naštos taisyklė – šalys turi įrodyti tas aplinkybes, kuriomis grindžia savo reikalavimus bei atsikirtimus, išskyrus atvejus, kai remiamasi aplinkybėmis, kurių nereikia įrodinėti (*Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2018 m. kovo 19 d. nutartis, priimta civilinėje byloje Nr. e3K-3-81-1075/2018*). Vadovaujantis nurodyta kasacinio teismo praktika, taip pat Vartotojų ir finansų rinkos dalyvių ginčų neteisminio sprendimo procedūros Lietuvos banke taisyklių 24 punktu, kuriame nustatyta, kad vartojimo ginčai nagrinėjami laikantis rungimosi principo, darytina išvada, kad pareiškėjas, ginčydamas draudiko nustatytą žalos dydį, turi paneigti draudiko atliktus transporto priemonės rinkos ir likutinės verčių skaičiavimus: nurodyti argumentus arba pateikti duomenis, kuriais remiantis būtų galima teigti, kad draudikas nustatė per mažą priekabos rinkos vertę ir (ar) per didelę likutinę vertę ir, atitinkamai, išmokėjo per mažą šių verčių skirtumą atitinkančią draudimo išmoką.

Pažymėtina, kad nagrinėjamu atveju pareiškėjas nei Lietuvos bankui, nei draudikui neteikė jokių objektyvių nesutikimo su pasirinkta skaičiavimo metodika motyvų. Pareiškėjas reikalavo draudiko, kad šis nurodytų, kur nusipirkti tokią pačią priekabą už kainą, atitinkančią draudiko nustatytos priekabos rinkos ir likutinės verčių skirtumą, prašė perimti priekabos likučius ir pan., tačiau nepateikė jokių objektyvių duomenų, kuriais remiantis būtų galima teigti, kad priekabos vertė eismo įvykio metu buvo didesnė, jos likučių neįmanoma įprastu būdu parduoti rinkoje ir neįmanoma gauti draudiko nustatytą likutinę vertę atitinkančios sumos (ar kitų duomenų, paneigiančių draudiko skaičiavimus).

Svarbu pažymėti, kad nustatydamas priekabos rinkos vertę pagal Instrukcijos nuostatas (nei TPVCAPDĮ, nei Taisyklėse rinkos vertės nustatymo tvarka nėra nustatyta), draudikas pritaikė netgi pareiškėjui palankesnius priekabos rinkos vertei apskaičiuoti reikalingus koeficientus. Vadovaujantis Instrukcijos 5 punktu, transporto priemonės vidutine rinkos verte laikoma vertė, apskaičiuota pagal formulę $V_{VID} = P_N \times k_M / 100$, kur: V_{VID} – transporto priemonės vidutinė rinkos vertė; P_N – naujos bazinės komplektacijos transporto priemonės kaina; k_M – vidutinis transporto priemonės tipo vertės koeficientas priklausomai nuo transporto priemonės senumo % (procentais). Rekomenduojamos koeficiento k_M vidutinės reikšmės atskiriems transporto priemonių tipams pateikiamos šios instrukcijos 1 lentelėje (toliau – Lentelė).

Nustatydamas priekabos rinkos vertę iki eismo įvykio draudikas atsižvelgė į rinkoje parduodamos tokio paties modelio naujos priekabos kainą – 720 Eur, prie jos pridėjo 30 Eur sumą, kuri būtų reikalinga naujos priekabos registravimo išlaidoms padengti. Ši suma nurodytoje formulėje atitinka P_N . Draudikas, vertindamas priekabos rinkos kainą, koeficientui k_M pritaikė 80 proc. vertę (20 proc. sudarė nuvertėjimas) ir, atlikęs skaičiavimus pagal Instrukcijos 6 punkte nurodytą formulę, apskaičiavo, kad V_{VID} vertė lygi 600 Eur ($750 \times (80/100)$).

Šiame kontekste pažymėtina, kad Lentelės 4 punkte yra nurodytos koeficiento k_M vertės, taikytinos lengvųjų automobilių priekaboms, atsižvelgiant į jų į pagaminimo metus. Vadovaujantis 4.2 papunkčiu, kuriame pateiktos koeficiento reikšmės taikomos kroviniams ir kitoms priekaboms, pusės metų ar naujesnėms priekaboms rekomenduojama taikyti 80 proc. koeficientą, 1 metų senumo – 67 proc., 2 metų senumo – 52 proc., 3 metų – 40 proc. Tai reiškia, kad draudikas, nustatydamas pareiškėjo priekabos rinkos vertę, taikė koeficientą, kurį pagal Instrukciją rekomenduojama taikyti pusės metų arba naujesnėms kroviniams ir kitoms

(ne gyvenamosioms) priekaboms, nors iš priekabos registracijos dokumento matyti, kad priekaba Lietuvoje pirmą kartą užregistruota 2017 m. balandžio 8 d. (taigi jos amžius eismo įvykio metu buvo beveik 3 metai). Šios aplinkybės leidžia teigti, kad draudikas pritaikė pareiškėjui palankesnę koeficientą ir dėl šios priežasties buvo nustatyta didesnė priekabos rinkos vertė, nei galėjo būti nustatyta taikant rekomenduojamą koeficiento k_M vertę.

Nors pareiškėjas nesutiko su draudiko apskaičiuota draudimo išmoka, jis nepateikė duomenų, paneigiančių draudiko nustatytas priekabos rinkos ir likutines vertes, o mokėtina draudimo išmoka už sugadintą priekabą buvo apskaičiuota taip, kaip nurodyta Taisyklių 14 punkte – pagal rinkos ir likutinės verčių skirtumą. Pareiškėjas teigė, kad dėl priekabos sugadinimų patyrė 720 Eur žalą, tačiau iš bylos duomenų matyti, kad už tokią sumą galima įsigyti naują tokio paties modelio priekabą. Tai reiškia, kad, gavęs naujos priekabos vertę atitinkančią draudimo išmoką, pareiškėjas neapgrįstai praturtėtų draudiko sąskaita: vietoje naudotos, beveik 3 metų senumo priekabos galėtų įsigyti visiškai naują. Toks draudimo išmokos apskaičiavimo būdas prieštarautų tiek Taisyklių nuostatoms, tiek kasacinio teismo praktikoje nustatytiems teisingo žalos atlyginimo principams.

Taip pat pažymėtina, kad teisės aktai neįpareigoja draudiko pirkti ar kitokio sandorio pagrindu perimti nukentėjusio asmens turto, taip pat neįtvirtina pareigos jį parduoti, todėl pareiškėjas nepagrįstai reikalauja, kad draudikas pasiimtų priekabos likučius ir apskaičiuodamas žalos dydį nesivadovautų nustatyta priekabos likutine verte. Draudikas taip pat neturi pareigos padėti nukentėjusiam trečiajam asmeniui įsigyti naują transporto priemonę, taigi pareiškėjas nepagrįstai reikalavo draudiko atlikti panašius veiksmus.

Atsižvelgiant į nustatytas aplinkybes, konstatuotina, kad draudikas draudimo išmoką apskaičiavo pagal Taisyklių 14 punkte nustatytas draudimo išmokos apskaičiavimo, kai turto remontas yra ekonomiškai netikslingas, taisykles. Pareiškėjas nepaneigė draudiko pateiktų skaičiavimų teisingumo, todėl perskaiciuoti draudimo išmoką, atlyginančią pareiškėjo nuostolius, susijusius su priekabai padaryta žala, nėra pagrindo.

Dėl priekabos likučių pašalinimo (transportavimo) išlaidų atlyginimo

Pareiškėjas kreipimesi nurodė patyręs išlaidų už eismo įvykio metu apgadintos priekabos pašalinimą iš eismo įvykio vietos, t. y. pagalbinio transporto nuomos išlaidų. Susirašinėdamas su draudiku pareiškėjas teigė, kad šios išlaidos siekė 30 Eur.

Pažymėtina, kad transporto, reikalingo eismo įvykio metu apgadinto turto pašalinimui iš eismo įvykio vietos, nuomos išlaidos atlygintinos vadovaujantis TPVCPDĮ 2 straipsnio 5 punkte įtvirtintu eismo įvykio žalos apibrėžimu, kuriame eismo įvykio žala apibrėžiama ir kaip žala, atsiradusi vėliau kaip eismo įvykio padarinys. Tačiau, pagal TPVCPDĮ 19 straipsnio 6 dalį ir Taisyklių 40 punktą, atsakingas draudikas ar Biuras moka eismo įvykio metu nukentėjusiajam trečiajam asmeniui tik įrodymais pagrįstos eismo įvykio metu padarytos žalos dydžio draudimo išmoką, kuri neviršija TPVCPDĮ 11 straipsnyje nustatytų draudimo sumų, ir turi teisę atmesti nepagrįstas pretenzijas dėl eismo įvykio metu padarytos žalos atlyginimo. Tai reiškia, kad, reikalaujant atlyginti per eismo įvykį apgadintos transporto priemonės (šiuo atveju – priekabos) transportavimo išlaidas, turi būti pateikiami objektyvūs įrodymai, patvirtinantys realų tokių išlaidų dydį, jų sumokėjimo faktą ir kt.

Pareiškėjas nei Lietuvos bankui, nei draudikui nėra pateikęs duomenų, patvirtinančių, kad jis realiai patyrė 30 Eur išlaidas už priekabos transportavimą iš įvykio vietos. Pats pareiškėjas savo kreipimesi nurodė kvito už minėtas paslaugas neturintis, jokių kitų išlaidų patyrimo faktą patvirtinančių duomenų byloje nėra. Nesant tokių duomenų, atlyginti pareiškėjo nurodytas transportavimo išlaidas nėra pagrindo.

Dėl naujos priekabos registravimo, techninės apžiūros ir valstybinių numerių išdavimo išlaidų atlyginimo

Pareiškėjas teigė, kad jo patirta žala, kurią draudikas turi atlyginti išmokėdamas draudimo išmoką, apima ir naujos priekabos registravimo, techninės apžiūros ir valstybinių numerių išdavimo išlaidas, ir prašė jas atlyginti.

Pažymėtina, kad draudikas, apskaičiuodamas priekabos rinkos vertę, prie naujos priekabos kainos pridėjo 30 Eur. Tokia pinigų suma, draudiko teigimu, atlygintų naujos transporto priemonės registracijos išlaidas. Ši suma, kaip matyti iš viešai prieinamų duomenų apie transporto priemonių registracijos, techninės apžiūros ir valstybinių numerių išdavimo įkainius, yra didesnė nei prie O_1 klasės (prie šios klasės priskiriama apgadinta priekaba) priskiriamų priekabų registravimo, techninės apžiūros ir valstybinių numerių išdavimo įkainių.

bendra suma.

Valstybės įmonės „REGITRA“ viešai skelbiamame Motorinių transporto priemonių ir jų priekabų registravimo paslaugų kainoraštyje¹ nurodyta O₁ klasės priekabų įregistravimo, išduodant transporto priemonės registracijos dokumentą, kaina – nuo 2,32 Eur iki 3,48 Eur. Lietuvos transporto saugos administracijos direktoriaus 2020 m. gegužės 27 d. įsakymu Nr. 2BE-178 patvirtintame Maksimalių kainų su PVM už motorinių transporto priemonių ir jų priekabų privalomosios techninės apžiūros atlikimą sąraše nurodyta, kad O₁ klasės transporto priemonių priekabų pirminė techninė apžiūra kainuoja 5,21 Eur, pakartotinės apžiūros – nuo 0,87 Eur iki 2,61 Eur. Iš valstybės įmonės „REGITRA“ viešai skelbiamo Motorinių transporto priemonių ir jų priekabų valstybinio registracijos numerio ženklų išdavimo paslaugų kainoraščio² matyti, kad motorinių transporto priemonių ir jų priekabų valstybinio registracijos numerio ženklo vienos plokštelės išdavimas kainuoja 3,60 Eur. Šių įkainių (imant didžiausias vertes) bendra suma, net ir pridėjus didžiausią pakartotinės apžiūros įkainį, sudarytų 14,90 Eur ir būtų mažesnė, nei nustatant priekabos rinkos vertę pritaikyta 30 Eur suma, nepaisant to, kad jai, kaip ir naujos analogiškos priekabos vertei, buvo pritaikytas 80 proc. koeficientas (visa 750 Eur suma, įskaitant papildomus 30 Eur, buvo sumažinta 20 proc.), t. y. po korekcijų papildoma suma naujos priekabos registravimo išlaidoms padengti siekė 24 Eur.

Lietuvos banko vertinimu, vadovaujantis TPVCAPDĮ 19 straipsnio 6 dalimi ir Taisyklių 40 punktu, draudikas neturi pagrindo išmokėti papildomos pareiškėjo nurodytas išlaidas atlyginančios draudimo išmokos, nes pareiškėjas nėra pateikęs duomenų, patvirtinančių, kad realiai patyrė minėtas išlaidas ir jos buvo didesnės nei 24 Eur.

Dėl neturtinės žalos atlyginimo

Pareiškėjas kreipimesi į Lietuvos banką taip pat nurodė patyręs moralinę (neturtinę) žalą, tačiau nepateikė jokių objektyvių duomenų, kuriais remiantis būtų galima teigti, kad pareiškėjas patyrė fizinį skausmą, dvasinių išgyvenimų, nepatogumų, dvasinių sukrėtimų, emocinę depresiją, pažeminimą ar kt. (Civilinio kodekso 6.250 straipsnio 1 dalis).

Lietuvos banko vertinimu, vien deklaratyvūs pareiškėjo teiginiai apie patirtus nepatogumus, nepateikiant šias aplinkybes pagrindžiančių įrodymų, nesudaro pagrindo reikalauti neturtinės žalos atlyginimo. Pareiškėjas nei Lietuvos bankui, nei draudikui nepateikė duomenų, patvirtinančių, kad jis patyrė nepatogumų, kurie turėjo įtakos neturtinei žalai kilti, todėl pareiškėjo argumentai dėl neturtinės žalos atmetami kaip nepagrįsti.

Remdamasis tuo, kas išdėstyta, ir vadovaudamasis Lietuvos Respublikos vartotojų teisių apsaugos įstatymo 27 straipsnio 1 dalies 3 punktu, Lietuvos banko valdybos 2012 m. sausio 26 d. nutarimo Nr. 03-23 „Dėl Vartotojų ir finansų rinkos dalyvių ginčų neteisminio sprendimo procedūros Lietuvos banke taisyklių patvirtinimo“ 2 punktu ir šiuo nutarimu patvirtintų Vartotojų ir finansų rinkos dalyvių ginčų neteisminio sprendimo procedūros Lietuvos banke taisyklių 59.3 papunkčiu, n u s p r e n d ž i u:

Atmesti pareiškėjo X. X. reikalavimą.

Lietuvos banko sprendimas dėl ginčo esmės yra rekomendacinio pobūdžio ir teismui neskundžiamas. Vartotojui ir finansų rinkos dalyviui išlieka teisė dėl ginčo sprendimo kreiptis į teismą arba kitą ginčų nagrinėjimo instituciją įstatymų nustatyta tvarka. Kreipimasis į teismą po Lietuvos banko sprendimo dėl ginčo esmės priėmimo nelaikomas šio sprendimo apskundimu.

Direktorius

Mindaugas Šalčius

¹ Prieiga internete: <https://www.regitra.lt/uploads/documents/files/Kainos/TP%20registravimo%20kainorastis.pdf>

² Prieiga internete: <https://www.regitra.lt/uploads/documents/files/Kainos/Numerio%20zenklu%20kainorastis.pdf>